

Kennis en advies voor
maatschappelijke ontwikkeling

mantelzorg

kwetsbare groepen

vrijwillige inzet

huiselijk en seksueel geweld

leefbaarheid

Factsheet

Huiselijk geweld: aard en omvang, gevolgen, hulverlening en aanpak

mei 2011

1. Aard en omvang

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. De term huiselijk verwijst niet naar de plaats waar het geweld plaatsvindt, maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer bijvoorbeeld: (ex)partner, gezins- en familieleden. Het geweld kan onder andere fysiek, seksueel en psychisch van aard zijn¹. Vormen van huiselijk geweld die worden onderscheiden zijn: (ex)partnergeweld, kindermishandeling en verwaarlozing, ouderenmishandeling, eegerelateerd geweld, huwelijksdwang en genitale verminking, mishandeling van ouders door hun kind(eren, mishandeling van adolescenten door ouders of leeftijdsgenoten.

Ruim 9% van de Nederlandse bevolking was de afgelopen vijf jaar slachtoffer van huiselijk geweld. In bijna 75% van de gevallen van ernstig huiselijk geweld gaat het om lichamelijk geweld (65%) en seksueel geweld (8%) (Van der Veen & Bogaerts, 2010, p. 13 en 14). Uit eerder onderzoek kwam naar voren dat 45% van alle vrouwen en mannen tussen de achttien en zeventig jaar ooit slachtoffer is geweest van huiselijk geweld, als kind, partner of ouder. Daarvan was 10% wekelijks slachtoffer. 10% is aangeraakt met ongewenste seksuele bedoelingen, 8% is gedwongen tot seksuele handelingen en 4% is verkracht (van Dijk, Flight, Oppenhuis & Duesmann, 1997). Ieder jaar worden:

- 160.000 vrouwen het slachtoffer van een lichte vorm van of lichamelijk en/of seksueel geweld
- 30.000 vrouwen het slachtoffer van ernstig lichamelijk en/of seksueel geweld
- 7.000 vrouwen het slachtoffer van zeer ernstig geweld

Incidenten, aangiften en meldingen bij de politie

Incidenten, aangiften en aanhoudingen (Ferwerda, 2009)

	2008
Incidenten	63.841
Aangiften	23.671
Aanhouding	15.818

Slachtoffers melden vaker huiselijk geweld bij de politie: in 1997 was dat zo'n 12%, in 2010 was dat 20% (Van der Veen & Bogaerts, 2010). In zo'n 40% van de gemelde incidenten volgt een aangifte en in 20 tot 25% van de gemelde incidenten wordt de pleger van het geweld aangehouden. Het overgrote aandeel van de incidenten betreft lichamelijk of psychisch geweld.

¹ Voorbeelden van fysiek en seksueel geweld zijn slaan, bijten, schoppen, aanranden, verkrachten, maar ook zorg onthouden en besmetten. Voorbeelden van psychisch geweld zijn belaging, intimideren, sociaal isoleren, vernederen en manipuleren.

Gevlucht of gedood

Soms is het geweld zo ernstig of bedreigend dat vrouwen niets anders rest dan te vluchten, eventueel met hun kinderen. In 2008 hebben in totaal 10.000 slachtoffers gebruik gemaakt van de vrouwenopvang. Circa 38% daarvan is een meegekomen kind (Commissie Stelsel Vrouwenopvang, 2010)

Door de politie geregistreerd aantal dodelijke slachtoffers van huiselijk geweld (Tweede Kamer 28345, nr. 110 (2010-2011)).

2009				2010			
man	vrouw	kind	totaal	Man	vrouw	kind	totaal
14	19	12	45	10	20	14	44

Geweld in partnerrelaties

Ruim 60% van het huiselijk geweld betreft partner- of ex-partnergeweld. Geweld in relaties kent meestal een geleidelijke opbouw. Vrouwen (60%) worden daarvan vaker slachtoffer dan mannen (40%) (Van der Veen & Bogaerts, 2010). Als rekening gehouden wordt met de ernst van het geweld en het structurele karakter van het geweld zijn vrouwen vaker slachtoffer van partnergeweld dan mannen. Mannen worden vaker slachtoffer van geweld dat gepleegd wordt door een broer of een andere persoon in de huiselijke kring.

Kinderen als slachtoffer

Onder scholieren tussen de 12 en 16 jaar zijn naar schatting 160.700 kinderen die slachtoffer zijn (geweest) van kindermishandeling (Lamers-Winkelman, 2007). In 2009 is er bijna 60.000 maal contact opgenomen met een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) over een vermoeden van kindermishandeling. Sinds 2004 is het totale aantal eerste contacten bij het AMK met 75 procent gestegen (Boerdam, 2010). Als kinderen slachtoffer worden van seksueel misbruik gebeurt dat meestal door bekenden, zoals broers, ooms, (stief)vaders of de oppas (zo'n 80%). Bijna 16% van de meisjes heeft voor haar zestiende jaar een of meer ervaringen met misbruik door verwanten. De gemiddelde leeftijd waarop het misbruik begint is 11,4 jaar (Draijer, 1988).

Kinderen als getuige

Bij huiselijk geweldincidenten is er in 58% sprake van een gezinssituatie met kinderen tot 18 jaar. Daarbij gaat het veelal om jonge kinderen. Bij ruim een kwart van de incidenten zijn kinderen daadwerkelijk getuige geweest van het geweld. Meer dan 7% van de kinderen is zelf slachtoffer van huiselijk geweld, meestal seksueel. In 2006 waren naar schatting 15.340 kinderen tot 18 jaar getuige van huiselijk geweld en 4.880 kinderen daadwerkelijk slachtoffer van huiselijk geweld (Ferwerda, 2007).

Huiselijk geweld tegen ouderen

Ouderenmishandeling komt voor in gezins- en familierelaties, maar ook in relaties met beroepskrachten. Behalve psychisch en fysiek geweld wordt daar ook financiële uitbuiting onder verstaan. Soms is de mishandeling het gevolg van overbelasting van de mantelzorger. Dit wordt 'ontspoorde zorg' genoemd. De fragmentarische beschikbaarheid van lokale en regionale cijfers over ouderenmishandeling en zelfs de volstreekte afwezigheid van recente landelijke cijfers heeft tot gevolg dat de exacte omvang van ouderenmishandeling niet vast te stellen is. Vast staat dat minstens een op de twintig ouderen te maken heeft met een vorm van mishandeling. (MOVISIE, 2009)

Huiselijk geweld onder allochtonen

In het onderzoek van van Dijk in 2010 blijkt dat allochtonen vaker slachtoffer worden dan autochtonen. (Van Dijk, Veen & Cox, 2010). Analyse van de cijfers uit het landelijke politieonderzoek naar huiselijk geweld over 2006 geeft een indicatie van de etniciteit. Ruim 25% van de slachtoffers die melding maakte bij de politie was elders geboren, voor het merendeel in niet-Europese landen. In een klein aantal gevallen rapporteren de analisten een vermoeden van eergeerelateerd geweld (Ferwerda, 2007).

Schadelijke traditionele praktijken

Binnen vormen van huiselijk geweld vallen ook de zogenaamde schadelijke traditionele praktijken. Dit is een internationaal gebruikt begrip voor geweld, verminking en onderdrukking voortkomend uit oude tradities en opvattingen over seksualiteit en man-vrouwrollen, zoals eengerelateerd geweld, kindhuwelijken en huwelijksdwang, gedwongen achterlating, meisjesbesnijdenis en polygamie. Over meisjesbesnijdenis/vrouwelijke genitale verminking zijn geen Nederlandse cijfers bekend. Naar eengerelateerd geweld zijn in Nederland inmiddels verschillende onderzoeken gedaan, maar er zijn geen exacte cijfers beschikbaar (Janssen & Sanberg, 2010). Bij huwelijksdwang is er sprake van een continuüm van algehele vrije partnerkeuze tot expliciete huwelijksdwang, met daartussen een groot grijs gebied van 'zachte dwang'. De precieze omvang van huwelijksdwang in Nederland is moeilijk vast te stellen.

Geweld tegen asielzoekers/vluchtelingen

Vrouwen en meisjes in asielzoekerscentra zijn regelmatig slachtoffer van geweld door familieleden of medebewoners. Vooral incidenten van pesterijen en opdringerig seksueel gedrag worden gemeld. Ernstige vormen (mishandeling, verkrachting en gedwongen prostitutie) komen minder voor, maar zijn zeker aanwezig. Met name minderjarige vrouwelijke asielzoekers zijn kwetsbaar voor seksueel geweld (Brouns, M. et al., 2003).

Plegers van huiselijk geweld

In een onderzoek van het WODC in 2010 naar daders van huiselijk geweld in de totale bevolking rapporteert 12% van de respondenten het plegen van huiselijk geweld in de voorgaande vijf jaar (van der Knaap, Idrissi, & Bogaerts, 2010). Een aanzienlijk aantal van deze respondenten rapporteerde uitsluitend enkele lichte vormen van (psychisch) geweld zodat in hun geval niet werkelijk van huiselijk geweld gesproken kon worden. Op basis van type en intensiteit van gerapporteerd geweld is een indeling in drie groepen gehanteerd: plegers van incidenteel psychisch geweld, plegers van incidenteel lichamelijke geweld en plegers van structureel geweld. Geconcludeerd kan worden dat slechts een klein deel van de groep daadwerkelijk als plegers van huiselijk geweld kan worden beschouwd. 60% van de vrouwen die betrokken zijn bij huiselijk geweld, beschouwd zich zelf ook als pleger. Bijna drie op de vijf plegers van huiselijk geweld in de onderzoeksgroep hebben een Nederlandse culturele achtergrond terwijl ruim een kwart van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse afkomst is. De helft van de onderzoeksgroep heeft een hbo- of universitaire opleiding, terwijl een derde een opleiding heeft op middelbaar niveau en 12,5% een lage opleiding heeft. In hetzelfde onderzoek werden ook plegers onderzocht die in aanraking waren gekomen met justitie (reclasseringspopulatie). Deze bestond voor zo'n 93% uit mannen. De (grote) verschillen tussen de seksesamenstelling van beide groepen wordt deels verklaard door de ernst van de verwondingen die mannen veroorzaken en verschillen in perceptie van (de ernst) van partnergeweld.

2. Gevolgen van huiselijk geweld

Huiselijk geweld leidt vooral tot emotionele problemen. Dat geldt met name voor slachtoffers van seksueel geweld en voor vrouwen. Ook zijn er relatief veel problemen in de relationele sfeer; circa 85% van de slachtoffers van partnergeweld is gescheiden. Als men als kind slachtoffer van huiselijk geweld is geweest verliest men het vertrouwen in zichzelf en anderen, worden vaker problemen met intimiteit en seksualiteit ervaren en is het moeilijker om relaties aan te gaan (van Dijk, Veen & Cox, 2010). Kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld kunnen last krijgen van problemen als depressie, plotselinge gedragsverandering, terugtrekken, concentratieverlies, baldadigheid, angst en boosheid. Bij jongens lijkt blootstelling aan geweld vaker tot externaliserend en agressief gedrag te leiden dan bij meisjes (Ministerie van Justitie, 2002).

De gevolgen van partnergeweld zijn voor mannelijke slachtoffers ingrijpend, maar minder ingrijpend dan voor vrouwelijke slachtoffers. Mannen weten in de periode dat het geweld gaande is iets beter de weg te vinden naar hulp; de hulpverlening van instanties blijkt echter niet altijd bevredigend te zijn. De gevolgen van huiselijk geweld zijn duidelijke

lijk ernstiger voor slachtoffers die in de loop van de tijd met meerdere daders te maken hebben gehad, dan voor degenen die met één dader te maken hebben gehad. Bij de slachtoffers waar het geweld nog niet is gestopt, is vaker sprake van psychische problemen dan bij de groep waar het geweld wel gestopt is. De slachtoffers zelf melden vaker verlies van werk en conflicten met anderen dan degenen bij wie het geweld is gestopt. Slachtoffers bij wie het geweld nog niet is gestopt praten vaker met anderen (waaronder de politie). Daarentegen voelt deze groep zich minder geholpen door hulpverlenende instanties. Bij slachtoffers die te maken hebben met lichamelijk letsel is het gevoel van machteloosheid groter dan in welke andere groep slachtoffers dan ook (van Dijk, Veen & Cox, 2010).

Alle schaamtegevoel ten spijt, bestaat bij de meerderheid van de slachtoffers behoefte aan een luisterend oor, zowel in de periode dat het geweld plaatsvindt als daarna (dit geldt voor ongeveer 60% van de slachtoffers). Slachtoffers praten vaak met vrienden en vriendinnen en hun moeder over het geweld. Van de hulpverlenende instanties wordt de huisarts het vaakst in vertrouwen genomen. Slachtoffers wenden zich nauwelijks tot de politie. Alhoewel een minderheid van de slachtoffers aangeeft dat het geweld door het contact met familie, vrienden of instanties is gestopt, blijkt het contact wel degelijk zinvol: velen voelen zich begrepen en geven aan iets aan het contact te hebben gehad (van Dijk, Veen & Cox, 2010).

Wat kost huiselijke geweld de samenleving?

De kosten als gevolg van huiselijk geweld zijn drieërlei: voor het gebruik van (officiële) diensten (politie, justitie, gezondheidszorg, opvang e.d.), die ontstaan door het verzuim (productieverlies) en tenslotte van het menselijk lijden. Voor alle drie, maar met name de laatste, is het lastig de werkelijke kosten boven water te krijgen.

Op basis van verzamelde gegevens (schaars en deels verouderd) in Nederland in 1997 kwam men tot de slotsom dat ernstig fysiek geweld van mannen tegen hun vrouwelijke (ex-)partner de samenleving naar ruim 332 miljoen gulden per jaar kost. Het gaat hier dan alleen om de eerste kostenpost. Omgerekend naar 2011 betekent dat zo'n 280 miljoen Euro (Korf, 1997). In een onderzoek in 2010 werd berekend dat de directe kosten voor werkgevers van verzuim ten gevolge van huiselijk geweld tussen de 74 en 192 miljoen euro per jaar bedragen. (Visee, 2010).

3. Hulpverlening

Slachtoffers van huiselijk en seksueel geweld dragen de gevolgen vaak jaren met zich mee. De behoefte aan hulp, opvang en advies varieert per ervaring en per persoon. Het hulpaanbod moet daarom afgestemd zijn op de verschillende behoeften. Organisaties voor vrouwenopvang bieden opvang en hulp aan vrouwen - en hun eventuele kinderen - die slachtoffer zijn van huiselijk geweld, eengerelateerd geweld, loverboys/jeugdprostitutie of mensenhandel. Naast het basispakket aan opvang en (ambulante) hulpverlening zijn er ook verschillende specialismen ontwikkeld waaronder opvang en hulpverlening voor tienermoeders, behandelgroepen voor getraumatiseerde slachtoffers, 'safehouses' op geheime locaties, opvang en hulpverlening voor slachtoffers van eengerelateerd geweld en opvang voor mannelijke slachtoffers.

Systeemgerichte ketenaanpak

In de hulpverlening wordt gestreefd naar een cliëntgerichte, multidisciplinaire aanpak die alle betrokkenen, ook plegers, zo veel mogelijk naar de hulpverlening leidt. Dit staat bekend als een systeemgerichte benadering. Het veronderstelt dat alle direct betrokkenen hulp krijgen die onderling samenhangt en op elkaar is afgestemd. De samenwerking tussen partijen die zijn betrokken bij de aanpak van huiselijk en eengerelateerd geweld (politie, Openbaar Ministerie, reclassering, kindbescherming, vrouwenopvang en andere hulpverleningsinstanties) is de afgelopen jaren versterkt. Ook bij de hulpverlening in het kader van de Wet tijdelijk huisverbod staat een systeemgerichte aanpak centraal. Essentie van de wet is dat er tijdens die periode aan de pleger, maar ook aan het slachtoffer en eventueel aanwezige kinderen een adequaat hulpaanbod wordt gedaan. Dit hulpaanbod dient zeer kort na het opleggen van een

huisverbod ingezet te worden. In de praktijk betekent dit dat de verschillende hulpverleningsinstellingen gezamenlijk afspraken moeten maken over een systeemgericht aanbod. Gemeenten en regio's binnen Nederland zijn druk bezig geweest met het ontwikkelen van een sluitend traject voor deze wet. Onderdeel van dit traject is het werken met interventieteams.

Steunpunten huiselijk geweld

De Steunpunten zijn voor alle betrokkenen bij huiselijk geweld het eerste aanspreekpunt. Zij bieden een luisterend oor, adviseren over de mogelijke acties en verwijzen door naar professionele hulp. In eerste instantie is de hulp gericht op het stoppen van geweld. Hulp wordt geboden door bijvoorbeeld het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), GGz-instellingen en Bureaus Slachtofferhulp. Vrouwenopvanghuizen bieden een veilig verblijf en begeleiding aan slachtoffers en hun kinderen.

Hulpverlening aan kinderen als getuige of slachtoffer van huiselijk geweld

De Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK) zijn het centrale aanspreekpunt als sprake is van (vermoedelijke) mishandeling. Het AMK biedt zelf geen hulp, maar onderzoekt wat er aan de hand is en welke hulp in gang gezet moet worden om de mishandeling te laten stoppen. Er is weinig gespecialiseerd aanbod. Vooral bij mishandeling en verwaarlozing wordt veel algemeen aanbod ingezet. Voor de hulp aan kinderen gaat het dan om vormen van traumaverwerking en speltherapie. Daarnaast zijn er veel vormen van intensieve hulp in de thuissituatie. Voor hulp na seksueel misbruik zijn wel een aantal specifieke interventies. Als de samenhangende ketenaanpak optimaal functioneert is er specifieke aandacht voor kinderen als getuige. Vanaf 2002 zijn verschillende nieuwe programma's gestart (bijvoorbeeld Kindspoor) en worden bestaande programma's aangepast voor andere doelgroepen.

Hulpverlening aan plegers

Voor plegers van partnergeweld is er een aanbod van ambulante hulpverlening in vrijwillig of (semi-) verplicht/vrijwillig kader. Indien er sprake is van een strafrechtelijke aanpak vindt het aanbod in een justitieel kader (gedwongen) plaats. De gedwongen hulpverlening voor plegers van partnergeweld wordt voornamelijk geleverd door de ambulante forensische psychiatrie. De reclassering vormt dan een schakel tussen Openbaar Ministerie en hulpverlening. Daarnaast bestaat op diverse plaatsen en vanuit regionale of lokale samenwerkingsverbanden een aanbod op vrijwillige basis voor plegers van huiselijk geweld.

Ondersteuning hulpverlening

Om de praktijk te ondersteunen heeft het Ministerie voor Veiligheid en Justitie het initiatief genomen tot het opzetten van een databank Effectieve interventies huiselijk geweld en wordt er een specifieke, effectieve, gedragsinterventie ontwikkeld voor huiselijk geweld (partnergeweld) (Ministerie van Justitie, 2010).

4. Aanpak

Landelijk Beleid

Van 2002 – 2008 is het programma 'Privé Geweld – Publieke Zaak' uitgevoerd. Dit interdepartementale programma, waarin zes ministeries en vele landelijke organisaties samenwerkten, bevatte tal van maatregelen om de aanpak van huiselijk geweld te verbeteren. De maatregelen waren vooral gericht op het tot stand brengen van een infrastructuur, samenwerking, wetgeving en hulp (Ministerie van Justitie, 2010). In 2008 heeft het kabinet een nieuw Plan van aanpak Huiselijk geweld 'de volgende fase' voor de periode tot 2011 gelanceerd. Dit plan was ook weer een gezamenlijk initiatief van een aantal ministeries. Het plan omvat o.a. maatregelen voor uitbreiding en verbetering van de kwaliteit van de (crisis)opvang en gezinsgerichte hulpverlening, versterking van de Steunpunten huiselijk geweld, speciale aandacht voor kinderen als getuige van huiselijk geweld, de invoering van de Wet tijdelijk huisverbod en onder meer onderzoek naar de invoering van meldplicht en meldcodes. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en

Sport heeft daarnaast nog een eigen programma Beschermd en Weerbaar, daarin zijn vergelijkbare doelstellingen geformuleerd:

- A onmiddellijke en veilige opvang voor slachtoffers zijn,
- B slachtoffers, daders én kinderen moeten vroegtijdig, snel en goed worden geholpen;
- C. betrokken professionals moeten risico's op geweld in afhankelijkheidsrelaties, vroegtijdig kunnen signaleren en weten hoe ze dit kunnen voorkomen.

Lokaal beleid

De regie voor de aanpak van huiselijk geweld ligt bij de gemeenten. Zij moeten de lokale samenwerkingspartners bij elkaar brengen, hen stimuleren om onderling bindende en sluitende afspraken te maken en erop toezien dat die afspraken worden nagekomen. Sinds de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning op 1 januari 2007, is het beleid ter bestrijding van huiselijk geweld ook wettelijk een taak van gemeenten geworden. In het bestuursakkoord tussen de Rijksoverheid en de VNG is afgesproken dat de VNG zal bevorderen dat alle gemeenten in 2011 (gefaseerd) de aanpak van huiselijk geweld ingevoerd hebben. In 2009 is de 'Modelaanpak huiselijk geweld: Elementen voor lokaal beleid' uitgebracht, die gemeenten een handreiking biedt bij het opzetten, inrichten en uitbouwen van het beleid ter preventie en bestrijding van huiselijk geweld (Ministerie van Justitie, 2010). In 2010 moet ook de Regionale Aanpak Kindermishandeling (RAK-aanpak) landelijk gerealiseerd zijn. Binnen deze aanpak worden in alle 35 centrumgemeenten regiocoördinatoren RAK aangesteld die als taak hebben de aanpak van kindermishandeling conform de uitgangspunten van de methode RAK vorm te geven.

(Nieuwe) Instrumenten

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Het Ministerie van VWS werkt aan de invoering van een verplichte *Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*. Het gaat om een wettelijke verplichting tot het hantieren van een meldcode voor de sectoren (gezondheids)zorg, welzijn, onderwijs, politie en justitie. Het is een integrale code voor al het geweld in afhankelijkheidsrelaties. Doel van de verplichte meldcode is dat vaker, sneller en adequater wordt gesignaleerd en ingegrepen bij (vermoedens) van huiselijk geweld en kindermishandeling. De Steunpunten huiselijk geweld worden formeel meldpunt voor huiselijk geweld (de AMK's zijn dat al voor kindermishandeling). Het wetsvoorstel Meldcode huiselijk en seksueel geweld gaat medio 2011 naar de Tweede Kamer en zal hoogstwaarschijnlijk in 2012 in werking treden. Daarnaast is er het voornemen om de meldplicht voor mishandeling gepleegd door professionals uit te breiden naar ouderenmishandeling.

Huiselijk geweld en beroepsgeheim

Privacy en beroepsgeheim vormen voor veel professionals een belemmering bij het uitwisselen van gewenste en noodzakelijk informatie om te komen tot een effectieve aanpak. Dit wordt vaak veroorzaakt door onduidelijkheid bij de individuele professionals over welke informatie er wel en niet kan en mag worden gedeeld. Er bestaan instrumenten die het onderling uitwisselen van informatie vereenvoudigen bijvoorbeeld het Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de (digitale) Wegwijzer huiselijk geweld en beroepsgeheim Horen, Zien en Zwijgplicht.

Richtlijn familiaal huiselijk geweld

In december 2009 is de Multidisciplinaire richtlijn familiaal huiselijk geweld bij kinderen en volwassenen verschenen. De richtlijn bevat algemene aanbevelingen voor de dagelijkse praktijk, gebaseerd op de wetenschappelijk stand van zaken, voor alle professionals in de somatische en geestelijke gezondheidszorg in hun dagelijkse praktijk van familiaal huiselijk geweld. De richtlijn heeft betrekking op het proces van signaleren, herkennen, bespreken, handelen, melden, diagnostiek, en behandeling bij familiaal huiselijk geweld.

Literatuur

Strafrechtelijke aanpak

Bij politie en Openbaar Ministerie heeft men in de afgelopen jaren veel werk gemaakt van een andere aanpak van huiselijk geweld. Sinds 2003 is de aanwijzing van het Openbaar Ministerie van kracht. Deze schrijft voor dat de politie de verdachte terstond aanhoudt indien sprake is van een redelijk vermoeden van schuld bij een hetero-daadsituatie. Verder worden alle gegevens in een als 7 huiselijk geweld geormerkt dossier vastgelegd. Het OM zal bewijsbare huiselijk geweld zaken in beginsel altijd vervolgen. De aanwijzing is in 2008 aangepast met o.a. aandacht voor het huisverbod.

Voor kindermishandeling is op 1 oktober 2009 een nieuwe aanwijzing van kracht geworden en voor en eerge-relateerd geweld komt er een aparte aanwijzing. Het meerjarige Landelijk programma Huiselijk Geweld en de Politietoek is primair bedoeld om de (politie) regio's beter te ondersteunen op het herkennen en (preventief) aanpakken van huiselijk geweld. Er wordt aandacht besteed aan deskundigheidsbevordering, eenduidige registratie, borging en samenwerking met de hele keten.

Onderdeel daarvan vormt een landelijk dekkend netwerk van Veiligheidshuizen. Binnen deze Veiligheidshuizen wordt de aanpak van huiselijk geweld gekenmerkt door een integrale samenwerking van de strafrechtelijke (justitiële) interventie en de hulpverlening.

Huisverbod

Op 1 januari 2009 is de Wet tijdelijk huisverbod van kracht geworden. De maatregel is gericht op het voorkomen van huiselijk geweld. Het huisverbod houdt in dat een pleger van huiselijk geweld in beginsel tien dagen zijn of haar woning niet meer in mag en in die periode ook geen contact mag opnemen met de partner of de kinderen. Het huisverbod kan ook worden opgelegd bij kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan. De maatregel biedt de mogelijkheid om in een noodsituatie te voorzien in een afkoelingsperiode waarbinnen de nodige hulpverlening op gang kan worden gebracht en escalatie kan worden voorkomen. In 2009 werden in totaal 2107 huisverboden opgelegd, in 2010 waren er dat 2844. In ruim 40% van de gevallen werd het huisverbod verlengd. In bijna 86% van de gevallen was ook sprake van een strafrechtelijk traject (aanhouding van de verdacht). De grote meerwaarde van deze aanpak wordt gevormd door de intensieve hulpverlening

- Boerdam, A.** (Eindredactie). (2010). *Landelijke jeugdmonitor. Trendrapport 2010*. Den Haag / Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek
- Brouns, M. et al.** (2003). *Het lange wachten op een veilige toekomst : onderzoek naar veiligheid van vrouwen en meisjes in asielzoekersopvang*. Rijswijk: Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA).
- Commissie Stelsel Vrouwenopvang** (2010). 7 Opvang 2.07 Naar een toekomstbestendig opvangstelsel. Advies van de Commissie 7 Stelsel Vrouwenopvang . (S.l: s.n.)
- Dijk, T. van., Veen, M., & Cox, E.** (2010) *Slachtofferschap van huiselijk geweld: aard, omvang, omstandigheden en hulpzoekgedrag*. Hilversum: Intomart
- Dijk, T. van, Flight, Oppenhuis, S., & Duesmann, B.** (1997). *Huiselijk geweld: aard, omvang en hulpverlening*. Den Haag. Ministerie van Justitie
- Dijk, T. van., & Oppenhuis, E.** (2002). *Huiselijk geweld onder Surinamers, Antillianen en Arubanen, Marokkanen en Turken in Nederland : aard, omvang en hulpverlening*. Hilversum : Intomart.
- Dijk, T. van., Veen, M., & Cox, E.** (2010). *Slachtofferschap van huiselijk geweld: aard, omvang, omstandigheden en hulpzoekgedrag*. Hilversum: Intomart
- Draijer, N.** (1988). *Seksueel misbruik van meisjes door verwanten. Een landelijk onderzoek naar de omvang, de aard, de gezinsachtergronden, de emotionele betekenis en de psychische en psychosomatische gevolgen*. Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- Ferwerda, H.** (2009). *Huiselijk geweld gemeten cijfers 2008*. Arnhem: Advies- en Onderzoeksgroep Beke
- Ferwerda, H.** (2007). *Met de deur in huis. Omvang, aard achtergronden en aanpak van huiselijk geweld in 2006 op basis van landelijke politiecijfers*. Arnhem/Dordrecht: Advies- en onderzoeksgroep Beke.
- Horn, J. v., Scholing, A., & Mulder, J.** (2006). Recidive bij plegers van partnergeweld. *Tijdschrift voor Criminologie* 48 (4), 331-344
- Houten, G. van, Tuynman, M. & Gilsing, R.** (2008). *De invoering van de Wmo: Gemeentelijk beleid in 2007: Eerste tussenrapportage Wmo evaluatie*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Janssen, J., & Sanberg, R.** (2010). *Inzicht in cijfers: Mogelijke eierzaken in 2007, 2008 en 2009*. Den Haag: Ministerie van BZK, Ministerie van Justitie Programmabureau Eerge-relateerd Geweld.

- Knaap, L.M. van der, Idrissi, F. el, & Bogaerts, S.** (2010). *Daders van huiselijk geweld*. Den Haag: WODC
- Korf, D.J., Mot, E., Meulenbeek H., & Brandt, T. van den** (1997). *Economische kosten van thuisgeweld tegen vrouwen*. Amsterdam : Thesis Publishers.
- Lamers-Winkelman, F., & Bicanic, I.** (2000). *Een werkboek voor kinderen die seksueel misbruik heb-ben meegemaakt* (1A en 1B) : Horizon, Amsterdam: SWP.
- Ministerie van Justitie.** (2010). *Factsheet huiselijk geweld*. Den Haag: Ministerie van Justitie
- Ministerie van Justitie.** (2002). *Privé geweld - publieke zaak. Nota over de gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld*. Den Haag: Ministerie van Justitie, DPJS, 2002.
- MOVISIE** (2009). Factsheet Ouderenmishandeling. Utrecht: MOVISIE.
- Tweede Kamer. 28345, nr. 110.** (2010-2011). Brief van de minister van Veiligheid en Justitie
- Tweede Kamer. 29325, nr. 33** (2008-2009). *Voortgangsrapportage maatschappelijke opvang 2008. Brief staatssecretaris met de Voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang 2008*
- Veen, H.C.J. van der, & Bogaerts, S.** (2010). *Huiselijk geweld in Nederland: overkoepelend synthese-rapport van het vangst-hervangst-, slachtoffer- en daderonderzoek 2007-2010*. Den Haag, WODC.
- Visee, H.C., & Homurg, G.H.J.** (2010). *Verzuimkosten werkgevers ten gevolge van huiselijk geweld. Eindrapport*. Amsterdam: Regioplan.

Meer informatie

MOVISIE brengt naast de factsheet over huiselijk geweld ook factsheets uit over bijvoorbeeld: eergelateerd geweld, ouderenmishandeling, huwelijksdwang, seksueel geweld, jongensprostitutie, meisjesprostitutie

Informatielijn huiselijk geweld voor beroepskrachten : 030 - 789 21 12.

Website: www.huiselijkgeweld.nl

E-nieuws huiselijkgeweld.nl(*): tweewekelijks de updates in uw mailbox ; abonneren via

Website: www.huiselijkgeweld.nl

Colofon

Huiselijk geweld: aard en omvang, gevolgen, hulverlening en aanpak is te downloaden via: www.huiselijkgeweld.nl

Deze informatie kan worden gebruikt voor beleidsnota's, artikelen, toespraken en scripties. Citeren, mits met bronvermelding, is toegestaan.

Uitgave MOVISIE 2011

Kennis en advies voor
maatschappelijke ontwikkeling

mantelzorg

kwetsbare groepen

vrijwillige inzet

huiselijk en seksueel geweld

leefbaarheid